

Regeringen
103 33 Stockholm

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registrator@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2008-901-STA
2008-901-STA

2008-xx-xx

Framställan om undantag enligt 15 kap. 22§ Lagen om offentlig upphandling

Sammanfattning

Riksbanken föreslår i denna skrivelse, med stöd av 15 kap 22§ lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU), att regeringen, beträffande upphandlingar som innehåller uppgifter som omfattas av sekretess enligt 2 kap. 2§ eller 5 kap 3§ sekretesslagen (1980:100), skall besluta om undantag från bestämmelserna i 15 kap. LOU om annonsering och om utlämnande av förfrågningsunderlag.

Bakgrund

Riksbanken kommer under perioden 2009 till och med 2011 att genomföra varu- och tjänsteupphandlingar, dessa kommer att innehålla uppgifter som enligt sekretesslagen (1980:100) omfattas av sekretess. Riksbanken behöver därmed kunna begränsa kretsen leverantörer som erhåller förfrågningsunderlagen i dessa upphandlingar.

LOU föreskriver att upphandlingar ska annonseras och att förfrågningsunderlag ska lämnas ut till samtliga leverantörer som önskar ta del av det. Enligt LOU kan dock regeringen meddela undantag från lagens bestämmelser då sekretess på grund av hänsyn till rikets säkerhet aktualiseras. Det finns därmed anledning för Riksbanken att begära att regeringen meddelar undantag från vissa av lagens bestämmelser för de nu aktuella upphandlingarna.

Kommande upphandlingar

Under perioden 2009 till och med 2011 planeras följande upphandlingar.

Upphandling av generalkonsult för projektering av nybyggnation

■ Riksbanken behöver upphandla en generalkonsult för projektering av ett nytt kontanthanteringskontor. Det nya kontanthanteringskontoret blir Riksbankens huvuddepå för sedlar. Generalkonsulten ska leda och genomföra projekteringsarbetet fram till byggstart. Upphandlingsunderlagen kommer att omfatta känslig information om markförhållande, byggnadens konstruktion, lokalernas utformning, teknisk försörjning- och larmsystem.

Upphandling av utförandeentreprenör för nybyggnation

Efter det att projekteringen av det nya kontanthanteringskontoret har slutförts kommer Riksbanken att behöva upphandla en entreprenör för utförandeentreprenad av mark- och byggnadsarbeten. Entreprenören ska utföra byggnationen fram till färdigt byggnad. Upphandlingsunderlagen kommer att omfatta känslig information om markförhållande, byggnadens konstruktion, lokalernas utformning, dess tekniska försörjning- och larmsystem.

Upphandling av nytt säkerhetskydd för Riksbankens anläggningar

Riksbanken behöver upphandla en ny säkerhetsanläggning för Riksbankens huvudkontor i Stockholm. Upphandlingsunderlagen kommer att omfatta känslig information om säkerhetsanläggningens funktion och omfattning. Det kommer också att omfatta detaljerad information om säkerhetsanläggningens informationssystem, externa utgångar och säkerheten runt dessa. Det kommer även att innehålla olika typer av ritningar över byggnaden som är känsliga för tillträdesskyddet.

Sekretesslagen

Enligt sekretesslagen 5 kap. 2§ 1 p., gäller sekretess för uppgift som lämnar eller kan bidra till upplysning om säkerhets- eller bevakningsåtgärd med avseende på byggnader eller andra anläggningar, lokaler och inventarier om det kan antas att syftet med åtgärden motverkas om uppgiften röjs. Enligt 2 p. samma bestämmelse gäller sekretess för uppgift som lämnar eller kan bidra till upplysning om säkerhets- eller bevakningsåtgärd med avseende på tillverkning, förvaring, utlämning eller transport av pengar om det kan antas att syftet med åtgärden motverkas om uppgiften röjs. Enligt 4 p samma bestämmelse gäller sekretess för uppgift som lämnar eller kan bidra till upplysning om säkerhets, eller bevakningsåtgärd med avseende på behörighet att få tillgång till upptagning för automatisk databehandling eller annan handling om det kan antas att syftet med åtgärden motverkas om uppgiften röjs.

Vidare gäller, enligt sekretesslagen 2 kap. 2§ 1 st sekretess för uppgift som angår verksamhet för att försvara landet eller planläggning eller annan förberedelse av sådan verksamhet eller verksamhet som i övrigt rör totalförsvaret, om det kan antas att det skadar landets försvar eller på annat sätt vållar fara för rikets säkerhet om uppgiften röjs. Riksbankens huvudkontorsbyggnad samt kontanthanteringslokaler är klassade som skyddsobjekt enligt 4§ lagen (1990:217) om skydd för samhällsviktiga anläggningar m.m. (skyddslagen). Riksbankens kontanthanteringslokaler får därför anses vara en del av totalförsvaret.

■ Nu nämnda bestämmelser i sekretesslagen innebär att uppgifter i upphandlingsunderlag för upphandling av fysiska och administrativa informationsskyddsåtgärder kommer att omfattas av sekretess.

Slutligen kan även sekretess enligt 5 kap. 8§ sekretesslagen gälla. Det vill säga sekretess gäller för uppgift som hänför sig till Riksbankens verksamhet som består i risk- och sårbarhetsanalyser avseende fredstida krissituationer eller planering och förberedelser för hantering av sådana situationer, om det kan antas att det allmännas möjligheter att förebygga och hantera fredstida kriser motverkas om uppgiften röjs.

LOU

Enligt 1 kap. 2§ andra stycket fjärde punkten LOU, gäller för upphandlingar som omfattas av sekretess eller andra särskilda begränsningar med hänsyn till rikets säkerhet endast bestämmelserna i 15 kap. LOU. Det betyder att dessa upphandlingar – enligt gällande regler – får genomföras som förenklade upphandlingar eller urvalsupphandlingar (förutsättningarna enligt 15 kap 3§ för att använda direktupphandling kan inte anses vara uppfyllda). För dessa upphandlingar gäller i huvudsak följande regler av intresse i det här sammanhanget.

- Vid förenklad upphandling ska anbud – med några begränsade undantag – alltid begäras genom annonsering i en elektronisk databas som är allmänt tillgänglig eller annonseras på annat sätt som möjliggör effektiv konkurrens (15 kap 4§ LOU).
- Vid urvalsupphandling ska ansökningsinbjudan publiceras i en elektronisk databas som är allmänt tillgänglig (15 kap 6§ LOU).
- Även en leverantör som inte tillfrågats har rätt att på begäran få förfrågningsunderlaget på samma villkor som andra leverantörer (15 kap 7§).

De beskrivna gällande reglerna i LOU medför problem vid sådana upphandlingar där föremålet för upphandlingen eller information i upphandlingsunderlaget omfattas av sekretess enligt sekretesslagen. De beskrivna reglerna i LOU innebär i sig att Riksbanken är tvungen att lämna ut uppgifter för vilka sekretess gäller enligt sekretesslagen. Detta medför att Riksbankens säkerhetsskydd riskerar att skadas.

Huvudregeln om annonsering

Enligt 15 kap 4§ och 6§ LOU är det i allt väsentligt obligatoriskt att annonsera en anbudsinfordran vid förenklad upphandling och en ansökningsinbjudan vid urvalsupphandling. Ett krav på annonsering skulle dock kunna innebära att behov av förbättringar och utökad säkerhet i Riksbanken blev allmänt känt. Detta innebär att Riksbanken utsätts för en ökad risk som inte kan anses acceptabel.

Rätten för alla leverantörer att få ut förfrågningsunderlaget

Enligt 15 kap § LOU har en leverantör som inte särskilt tillfrågats rätt att ta del av förfrågningsunderlaget på samma villkor som de leverantörer som kontaktats ursprungligen. Detta innebär att allt material som behövs för att kunna lämna ett anbud måste lämnas ut till samtliga leverantörer som begär det. Denna skyldighet att lämna ut förfrågningsunderlaget kan leda till att betydligt fler leverantörer än

■ de som tillfrågats – och vid urvalsupphandling leverantörer som inte är kvalificerade – får del av uppgifter som omfattas av sekretess enligt 2 kap. 2§ eller 5 kap. 2 § eller 8§ sekretesslagen. Riksbanken anser att risken för spridning av dessa känsliga uppgifter under sådana förhållanden blir för stor.

Undantag från bestämmelser i 15 kap. LOU

Enligt 15 kap 22§ LOU får regeringen vid upphandling som avses i 1 kap 2§ LOU besluta om undantag från bestämmelserna om annonsering i 15 kap LOU samt sådana undantag från bestämmelserna i samma kapitel som är nödvändiga med hänsyn till försvars- och säkerhetspolitiska intressen.

Riksbanken anser, mot bakgrund av det anförda, att det är motiverat att regeringen beträffande upphandlingar som innehåller uppgifter som omfattas av sekretess enligt 2 kap. 2§, 5 kap. 2§ eller 5 kap. 3§ sekretesslagen, i enlighet med 15 kap. 22§ LOU, meddelar Riksbanken undantag från bestämmelserna i 15 kap 4§ och 6§ samt 7§ LOU.

Förslag till regeringens beslut

Riksbanken föreslår att regeringen beträffande upphandlingar som har samband med Riksbankens säkerhetsskydd och som innehåller uppgifter som omfattas av sekretess enligt 2 kap. 2§, 5 kap. 2§ eller 5 kap. 8§ sekretesslagen, i enlighet med 15 kap. 22§ LOU, ska bevilja undantag

- från bestämmelserna om annonsering enligt 15 kap 4§ och 6§ LOU och
- från bestämmelsen om rätt att ta del av förfrågningsunderlaget enligt 15 kap 7§ LOU.